

На черговому засіданні Президії НАН України 22 червня 2011 року члени Президії НАН України та запрошені заслухали інформацію академіка НАН України Б.Є.Патона про зустріч з Президентом України В.Ф.Януковичем.

Її головною темою була модернізація України та участь у цьому процесі національної науки. В.Ф.Янукович наголосив, що сьогодні наука повинна бути ключовим інструментом у подальшій модернізації держави, зміцненні її конкурентоспроможності, для чого, на його думку, необхідно створити сучасні механізми участі науки у цьому процесі.

Така позиція Глави держави була підтримана. Президенту країни були передані аналітичні матеріали і конкретні пропозиції Національної академії наук України з актуальних питань технологічної модернізації окремих галузей економіки та реалізації з цією метою низки крупних науково-технічних проектів. Вони стосуються використання інформаційних технологій, в тому числі складових електронного врядування; задоволення потреб економіки в нових матеріалах; підвищення енергоефективності; розвитку ядерної енергетики; розвитку паливно-енергетичної та мінерально-ресурсної бази; оновлення хімічної сфери економіки; технологій охорони здоров'я, в тому числі біотехнологій виробництва сучасних медичних препаратів; наукового забезпечення соціально-економічної модернізації.

Проте сфера науки терміново потребує підтримки держави, без чого, як було наголошено, може скластися скрутне становище.

Під час зустрічі також підкреслювалося прикладне значення науки, перспективність об'єднання науки з освітою та виробництвом, необхідність відновлення власної української науково-дослідницької бази.

Було обговорено й дуже важливе питання розвитку оборонно-промислового комплексу, що, в свою чергу, має потужно стимулювати науку і технології. Президент України доручив Національній академії наук України співпрацювати з цього питання з першим віце-прем'єр-міністром України А.П.Клюєвим та генеральним директором Укрспецекспорту Д.А.Саламатиним.

В.Ф.Янукович зауважив про необхідність більш активної участі вчених Академії у розробці програм соціально-економічного розвитку регіонів. Він нагадав про досить позитивний досвід такої участі в програмі для Донецького регіону, яка діє до 2020 року.

На завершення бесіди Президент України В.Ф.Янукович передав вітання всім співробітникам Академії.

Далі голова Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України М.О.Пашкевич та президент Національної академії наук України академік НАН України Б.Є.Патон підписали Угоду про співпрацю.

Академік НАН України Б.Є.Патон нагадав, що 16 березня ц.р. було проведено спільне засідання Президії НАН України та Колегії Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України з вкрай важливого для держави питання, а саме, підвищення ефективності енергоспоживання та забезпечення енергетичної безпеки країни, де було окреслено основи сучасної державної політики в цій галузі.

Зокрема, зниження енергоємності ВВП в Україні передбачається досягти шляхом введення нової моделі роботи, а саме, державно-приватного партнерства, яка дозволить створити нові стимули здійснення технологічної модернізації виробництва та випуску конкурентоспроможних видів продукції.

Голова Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України М.О.Пашкевич відзначив, що дана Угода покликана прискорити досягнення поставлених Президентом та Урядом України стратегічних цілей. А саме, створення передумов підвищення макроекономічних показників України до рівня Європейського Союзу, зміну структури економіки за рахунок збільшення частки виробництва наукоємних видів продукції, впровадження інноваційних екологічно чистих енергоефективних технологій та проектів.

Основними напрямками робіт за підписаною Угодою є такі: розробка рекомендацій щодо основних напрямів розвитку економіки України до 2020 року; розробка енергоефективної техніки і технологій, системних засобів підвищення енергоефективності, сучасних засобів обліку та управління споживанням енергоресурсів; створення технологій і устаткування з використанням позабалансових видів палива; сприяння розвитку виробництва енергії з відновлюваних джерел (енергії доквілля, вітроенергетики, сонячної теплової енергетики, фотоенергетики, малої гідроенергетики, теплових насосів, біомаси); вдосконалення законодавства в галузі енергозбереження; розробка економічного механізму стимулювання енергозбереження та його реалізація; наукове та економічне забезпечення виконання державних, галузевих та регіональних програм енергозбереження.

Члени Президії НАН України та запрошені заслухали виступи керівників цільових програм наукових досліджень відділень Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України про стан та перспективи їх виконання.

Було зазначено, що в результаті 5-річної діяльності з реалізації цільових програм наукових досліджень установами відділень Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України отримано важливі фундаментальні результати, про що йшлося у доповідях керівників цих програм.

Така форма організації наукових досліджень дозволяє ефективніше використовувати конкурсні засади при формуванні наукової тематики інститутів, зосереджувати більше ресурсів на дослідженнях, що носять комплексний характер та потребують спільної праці кількох наукових установ. Тобто, зазначені програми є способом реалізації цілеспрямованих фундаментальних досліджень, необхідність яких не раз відзначалася.

Ці та інші програми мають становити реальну основу подальших прикладних досліджень і розробок. Адже держава потребує зараз від науки практичних результатів. Саме це відділенням необхідно брати до уваги при формуванні нових програм.

Проте у подальшій роботі потрібно врахувати й те, що на сьогодні бракує результатів за тематикою цілеспрямованих наукових досліджень. Замало також інноваційних проектів. У звітах по програмах не було висвітлено результатів досліджень в галузі оборонної тематики, що вкрай необхідно. Активніше треба проводити роботу з широкого ознайомлення громадськості та зацікавлених міністерств, відомств, бізнес-структур з результатами досліджень установ, отриманих за програмами.

Підсумовуючи розгляд звітів Президія НАН України висловила думку про доцільність продовження практики формування таких програм та затвердження концепції цільових програм наукових досліджень відділень Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України для виконання у 2012 та наступних роках.

Відділенням Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України було доручено в стислі терміни провести конкурси проектів за новими програмами, зосередивши при цьому увагу на найбільш пріоритетних і актуальних напрямках фундаментальних досліджень та розвитку цілеспрямованих фундаментальних досліджень в інтересах прискорення технологічного розвитку України.

Крім того, Президія НАН України заслухала інформацію про спільне засідання Президії Російської академії наук і Президії Національної академії наук України, яке відбулося 14 червня 2011 року в Москві; про підсумки V Всеукраїнського фестивалю науки; про заходи з реалізації пропозицій та зауважень, висловлених на Загальних зборах НАН України 21 квітня 2011 р.; про результати конкурсу науково-дослідних робіт молодих учених за грантами НАН України; про продовження співробітництва НАН України з Російським фондом фундаментальних досліджень; про виконання науково-видавничого проекту «Енциклопедія міжнародного права»; про розробку автоматизованої системи управління для підвищення безпеки роботи вугільних шахт; про зміни обсягів фінансування НАН України, передбачених Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2011 рік»; також було розглянуто низку кадрових питань та прийнято рішення про нагородження відзнаками Національної академії наук України.

Секретаріат Президії НАН України